

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Küresel çapta etkileri ile bütün ülke ekonomilerinde önemli hasarlar bırakan covid 19 salgının büyük darbe vurduğu sektörlerden biri de turizm sektörüdür. Dünya Turizm Örgütü'nün 21 Nisan tarihli çalışmasına göre dünya çapında Mart sonu itibariyle konaklama alanında yüzde 75'i aşan bir daralma olduğu açıklanmıştır. Dünya Turizm Örgütü 2020'de uluslararası turist sayısında %20-30 arası, küresel turizm harcamalarında ise 250 ila 400 milyar dolar arasında azalma beklediğini açıklamıştır. 7 Mayıs tarihinde yapılan açıklamada ise 2020 yılının ilk çeyreğinde turist sayısının yüzde 22 gerilediğini, sadece Mart ayındaki gerilemenin %57 olduğunu, yıl genelinde düşüşün %58 ile %78 arasında değişebileceğini açıklamıştır. Yapılan son çalışmada ise seyahat yasaklarının kademeli olarak kaldırılması ve sınırların Temmuz başında açılması durumunda yıl genelinde dünya çapında turist sayısının %58, Eylül başında açılması halinde %70, Aralık başında açılması durumunda %78 düşebileceği ifade edilmiştir. Bunlara bağlı olarak da, 2020'de dünya genelinde turist sayısı 850 milyon ila 1.1 milyar arasına, küresel turizm gelirleri 910 milyar dolar ila 1,2 trilyon dolar arasına ineceği ve sektörde çalışan 100-120 milyon kişi işini kaybetme riskine maruz kalacağı uyarısında bulunmuştur. Turizm işletmeleri tarafından kurulan Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi'nin 28 Nisan tarihli çalışmasına göre ise COVID-19 salgını, turizm sektörünü 2008 küresel krizinde yaşananandan 5 kat daha fazla etkileyecektir. Salgın nedeniyle turizm ve ilişkili sektörlerin hasılası 2,7 trilyon dolar azalacak ve 100 milyona yakın insanın işini kaybedecektir.

Yaşanan salgın ile ilgili olarak yapılan bu araştırmalar, Türkiye'yi de turizm sektörü açısından zorlu bir dönemin beklediğini göstermektedir. Türkiye sahip olduğu tarihi ve doğal güzellikler ve coğrafi konumu nedeniyle, dünya genelinde turistik seyahatler, konaklama ve eğlence mekanları açısından önemli bir yere sahip olup, dünyada ve Avrupa'da en fazla seyahat edilen ilk 5 ülke içinde yer almaktadır. Turizm sektörü ve ona bağlı sektörler, Türkiye ekonomisinde hem döviz girdisi ve ürettiği katma değer açısından, hem de istihdam açısından önemli bir yer tutmaktadır. Turizm gelirleri ekonomimizde yüzde 15'lik paya sahiptir. 2019 yılında ülkemizi 52 milyon 700 bin turist ziyaret etmiş ve bu ziyaretlerden 34,5 milyar dolar gelir elde edilmiştir.

Ancak Çin'de başlayan ve Mart 2020'den bu yana ülkemizi de etkisi altına alan covid 19 nedeniyle konaklama ve eğlence sektörü büyük bir darbe almıştır. 2020 yılı için yurtdışından gelebilecek turist sayısının iyimser olarak 10 milyon civarında olabileceği tahmin edilmektedir. Bu iyimser tahmin bile sektördeki çok ciddi bir daralmanın yaşanacağını göstermektedir. Bu gün itibarıyla bu yıl gerçekleşen turizm verileri ve covid 19 salgınının dünya genelinde geldiği aşama itibarıyla, en kötü dönemin atlatılamadığı ve Turizmcilerin bu yılı neredeyse gözden çıkarması gerektiği anlaşılmaktadır. TÜİK tarafından 30 Nisan 2020'de yayınlanan bültene göre; Turizm geliri Ocak, Şubat ve Mart aylarından oluşan I. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %11,4 azalarak 4 milyar 101 milyon 206 bin dolar olmuştur. Ziyaretçi sayısı geçen yılın aynı çeyreğine göre %15,1 azalmıştır. Turizm ve Kültür Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Araştırma ve Değerlendirme Daire Başkanlığı'nca 22

Haziran 2020 tarihinde yapılan açıklamaya göre; 2020 yılı Mayıs ayında ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısında geçen yılın aynı ayına göre %99,26 azalış kaydedilmiştir. Aslında bu oran konaklama ve eğlence sektörü başta olmak üzere turizm sektörünü çok daha zor bir dönemin beklediğinin göstergesidir. Ülkemizde, eğlence mekanları, kafe ve barlar 16 Mart tarihinde covid 19 tedbirleri kapsamında kapatılırken, turizm sezonun başında olan konaklama tesisleri ise dünya çapında pek çok ülkenin uçuşları yasaklaması, sınırlarını kapatması ile hizmet verememiştir. Normalleşmeye takvimi çerçevesinde lokanta, restoran, kafe, pastane, kiraathane, kahvehane, çay bahçesi, dernek lokallerinin (iskambil, okey, tavla oyunları ve nargile satışları ile doğrudan temasa neden olacak şekilde dans ve oyun amacıyla yapılan canlı müzik faaliyetleri hariç olmak üzere) 1 Haziran 2020 Pazartesi gününden itibaren belirlenen kurallar dâhilinde saat 22.00'a kadar hizmet verebilmesine ilişkin genelge 30.05.2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanmıştır. Ancak bazı eğlence işletmeleri halen kapalı olup açılacakları zamana ilişkin de bir açıklama yapılmamıştır.

Ülkemiz ekonomisi açısından önemli sektörlerden birisi olan konaklama ve eğlence işleri sektörü, çalışma hayatı ve istihdam açısından da büyük bir öneme sahiptir. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 31 Temmuz 2019 tarihinde yayınladığı İş kollarındaki İşçi sayıları ve sendikaların üye sayılarına ilişkin tebliğe göre 18 numaralı iş kolu olarak tanımlanan Konaklama ve Eğlence İşleri sektöründe çalışan işçi sayısı 1.052.609 bin kişidir. Sendikalaşma oranı ise %3,59'dur. Bakanlığın 31 Ocak 2020'de yayınladığı tebliğde ise Konaklama ve Eğlence İşleri sektöründe çalışan işçi sayısı 927.146 kişidir. Sektördeki sendikalaşma oranı ise %2.74 ile son derece düşük olup sendikalı işçi sayısı 36 bin 651 kişidir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı verilerine göre Covid 19 salgını öncesi konaklama ve eğlence sektöründe kayıtlı çalışan sayısı yaklaşık 1 milyon kişinin çalıştığı belirtilmiş olsa da, en az %30 oranında da kayıt dışı çalışan ile birlikte konaklama ve eğlence sektörü yaklaşık 1 milyon 300 bin kişinin istihdam edildiği bir sektördür.

Düşük sendikalaşma oranı, kayıt dışı çalışma, genelde sezonluk bir iş olması vs. gibi sektörün yapısından ileri gelen faktörler bir araya geldiğinde konaklama ve eğlence sektörü, güvencesiz ve esnek çalışmanın yoğun yaşandığı sektörlerin başında gelmektedir. Covid 19 salgını ile birlikte kayıt dışı, güvencesi ve esnek çalışmanın en fazla görüldüğü sektörlerden biri olan konaklama ve eğlence işlerinde çalışanların büyük bir oranı maalesef hiçbir ekonomik ve sosyal korumadan yararlanamamışlardır. Sektörde kayıtlı çalışan işçilerin çoğunluğu işsizlik sigortasından, kısa çalışma ödeneğinden ve nakdi gelir desteğinden yararlanamamıştır. Konaklama ve eğlence sektöründe çalışan 1.300.000 çalışanın yaklaşık %90'ı bu süreçte çok büyük mağduriyetler yaşamıştır. Bu sektörde çalışanlar, geleceğe kaygı ile bakmaktadır. Çünkü yaşanan salgının olumsuz etkilerinin bu sektörde önümüzdeki aylar içinde çok daha fazla hissedileceği şüphesizdir.

